

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev za Slovenijo.

Kaj je z našimi organizacijskimi uredbami?

Ministrstva in njihove podrejene ustanove so urejena na novo z zakonom o vrhovni osrednji upravi. Vsako ministrstvo bo dobilo svojo uredbo o organizaciji ali pa zakon, ki bo veljal enako za kontrolo, kakor tudi za ves resor dotičnega ministrstva.

Te uredbe stremé za poenostavljenjem in za varčevanjem. Vsekakor bolj za varčevanjem, kakor za onim drugim. Toda brez dvoma gre tu tudi za poenostavljenje položajev.

Če resno pogledamo istini v oči, moramo pošteno priznati, da je bil že res skrajni čas, da se lotimo tega posla. Razvade so se že tako razpasle, da je bilo v nekaterih resorjih skoro več položajev nego službenih mest. Združenje dveh, treh raznih pokrajin je prineslo s seboj množico novih položajev, naslovov in nazivov.

V tem je bila Avstrija prav poseben bogata — kar roko na srce! Spomnimo se samo državnega podkonjarja, konjarja in nadkonjarja: vsi trije so bili komaj za dlako višji v činu drug od drugega, a vsi so skupno vsako jutro pometali eden in isti hlev.

Avstrija je v poglavitnem slonela na uradništvu. Zato mu je dajala sorazmerno dobro plačo, toda povrhu še mnogo več in izdatneje mu je dajala naslovov, položajev, činov. Vedela je, da to laska ponosu birokrata.

Avstrije ni več, toda ostali so po njej slični običaji. Nekateri smo iztrebili, nismo pa mogli vseh. Pa tudi naši niso bili dosti boljši. Kako lepo se je slišalo, ljubi moji, če se je dejalo »generalni direktor«, »generalni inšpektor«, »oblastni direktor«, »oblastni inšpektor«, pa čeprav celokupni prejemki vsakega od teh niso dosegli niti 3500 do 4000 dinarjev na mesec, to je toliko, kolikor je bilo ravno prav, da plačaš stanovanje štiri

rih sob (v Beogradu, seveda — op. prev.). Ej, toda lepo se je pa le čulo! Če je bilo pa od zgolj lepih zvokov mogoče tudi živeti, to je drugo vprašanje!

Novi režim nima mnogo zmisla za take lepe zvočne spomine. Precej preprosto, toda kar naravnost in jasno želi poenostaviti stvari, kolikor se tičejo uradniških položajev in činov.

Mi, ki gledamo to od strani, verujemo, da bo kmalu poenostavljena tudi vsa državna uprava in z živim zanimanjem pričakujemo dobrih uspehov.

Vseeno pa nam neka stvar zelo draži živce. Začne se delati, pa se delo spet zavlačuje. Nekateri resorji so že končali in uredili to zadevo. Drugi odlašajo. Čudna stvar, tako se obotavljajo na dolgo in široko, kakor se vrti maček okoli vrele kaše.

Toda to utruja. Utruja in draži ves resor. Če naj ljudje napeto delajo, morajo vedeti, pri čem so. Je-li zanje v državni službi dovolj kruha na razpolago, ali ne! Kakšne so njihove pravice, ali jih sploh ni! Se mar vsaj približno vidi uspeh, katerega mora uradnik zakonito pričakovati na koncu trudapolne 35letne službe? Mar se bomo še vračali nazaj, ali bomo mogli reči: »Zdaj si to, v bodoče boš mogel biti pa to! Kar izbiraj!«

Na ta način delo trpi. Pretrpeli smo težko vojno in težka leta, ki so šla preko nas. Naši živci so se poostriili. Hočemo, da se dela intenzivno, toda mi imamo tudi dolžnosti, da mislimo na naše otroke. Domovina jih bo potrebovala. A kadar mislimo nanje, nas to zavlačevanje utruja in draži. Moti nas pri delu; mi bi pa radi delali brez ovire in v miru.

(Ž. St. Devečerski, »Činov. Glasnik«.)

Slovensko učiteljstvo in Zveza.

Na pokrajinski skupščini ljubljanskega poverjeništvu UJU, ki se je vršila 20. in 21. julija v Ljubljani, je podal tajnik g. Jos. Kobal obširno poročilo o delovanju ljubljanskega poverjeništvu v prejšnjem letu. Iz poročila posnemamo ta odstavci:

Naš stik z Zvezo državnih nameščencev v Ljubljani in delovanje Zveze v preteklem poslovnem letu.

Odkar ima Zveza državnih nameščencev svojo lastno pisarno, ki jo je otvorila 1. avgusta 1928, je njeno delovanje usmerjeno v mnogo bolj pozitivnem pravcu nego poprej. Bližina njene pisarne, ki se nahaja v poslopiju Učiteljske tiskarne, omogoča poverjeništvu tesnejši stik z Zvezo.

Kolektivna vprašanja državnih nameščencev so se odražala zlasti v najemniški zaščiti, v prevedbi kronskih penzij v dinarske, po trajnem 50% popustu za državne upokojence na železnicah in v končni likvidaciji vprašanja izplačila razlik za čas od 1. oktobra 1923 do 1. maja 1924. Vsa ta vprašanja in še mnogo drugih je Zveza za potom Glavnega Saveza ali pa direktno pri centralnih oblastvih skušala dovesti do povoljne rešitve. Glede novega stanovanjskega zakona, ki je stopil v veljavo dne 1. maja t. l., ji je to samo deloma uspelo. Zato zbira baš sedaj statistično gradivo, ki bi na njegovi osnovi skušala stanovanjski zakon, ki velja do 1. oktobra t. l., glede najemniške zaščite na najizdatnejši način omiliti.

Na našo iniciativo je Zvezi uspelo, da se je prevedba kronskih penzij

za učitelje rešila v smislu našega dopisa.

Vprašanje 50% trajnega popusta na drž. železnicah za državne upokojence žal doslej še ni rešeno povoljno. Čeprav je Zveza v obširni spomenici predložila ministrstvu za promet vse argumente, ki govore za to olajšavo. Izplačilo razlik je izvršeno, vsled česar je to vprašanje, ako izvzamemo stanarino, definitivno odpravljeno z dnevnega reda.

Zveza je podpirala naša stremeljenja, naj bi se uradništvu vseh kategorij, ki je bilo radi svojega nacionalnega delovanja odpuščeno v tujih državah iz službe, vstelo v napredovanje v osnovni in položajni plači kakor tudi pri penziji vsa doba, ki jo je to uradništvo prebilo radi odpusta brez službe ali pa v kontraktualnem razmerju.

Prejeli smo zagotovilo, da bo Glavni Savez smatral to vprašanje kot eno najbolj vitalnih in da bo novi uradniški zakon to našo zahtevo saturiral.

Naše zahteve k reviziji uradniškega zakona smo Zvezi ponovno predložili 1. marca t. l., Zveza pa jih je neizpremenjene s priporočilnim pismom dostavila Glavnemu Savezu. Večina teh zahtev vsebuje že Zvezin elaborat, ki je bil predložen v mesecu novembru 1927 vladi, Glavnemu Savezu in komisiji za izpremembo uradniškega zakona.

Ker Glavni Savez tudi v preteklem poslovnem letu ni kazal tiste iniciative, ki bi bila potrebna, da bi se naša skupna vprašanja pri centralni

vladi še bolj poudarila, je Zveza sprožila vprašanje ustanovitve uradniških zbornic. Ta misel je bila sprejeta pri Glavnem Savezu vsaj v načelu simpatično. Vprašanje ustanovitve uradniških zbornic bi se moralo tretirati že na letošnji glavni skupščini v Skoplju, ki pa je bila vsled tehničnih ovir preložena.

Kakor smo informirani, Glavni Savez za letos te skupščine sploh ne namerava sklicati, pač pa bo priredil v Beogradu večjo anketo, ki bo ugotovila vsa važnejša vprašanja in nove smernice za bodoče delo. Poverjeništvu se je udeleževalo odborovih sej Zveze po poverjeniku tov. Skulju, odnosno po uredniku »Učiteljskega Tovarisa« tov. Dimniku.

Poleg rednih mesečnih sej so se vršile v zadnjih mesecih vsako sredo

MILOŠ ŠTIBLER:

Nezadružni in zadružni kapital.

Beseda kapitalizem se rabi pogosto, a navadno napačno. Komur nekaj v gospodarstvu ni prav, začne zabavljati na kapitalizem in na kapitaliste. »Kapitalizem je kriv« ali »kapitalisti so krivi!«, to se pri takih prilikah redno sliši.

»Kapitalizem« pride od besede »kapital«. To je latinska beseda in pomeni dobesedno »glavnica«, »Caput« (izgovori kápút) pomeni »glavo«, »kapital« pa »glavnico«. Kadarkoli ljudje izgovorijo besedo »kapital«, si pod tem navadno predstavljajo velik kup denarja. Tudi to je napačno. Pod besedo »kapital« moramo razumeti prav vse one predmete, ki lastniku ali posestniku tega »kapitala« lahko dajo dohodke, n. pr.: hiša, tovarna, gozd, zemlja, denar, kakršnokoli blago, pirji itd. Skratka vse ono, kar lastniku ali posestniku lahko prinese dohodek in dobiček, smemo in moramo imenovati kapital, a ne samo gotov denar.

Sedaj pa takoj vprašajmo: Ali je kapital sam na sebi škodljiv ali koristen? Recimo, da leži na enem kupu samega čistega zlatega denarja za celo milijardo dinarjev. Torej gotovo pravi kapital. Tega kapitala, tega zlatega denarja se živ krst ne dotakne, nego zlato leži mirno nakupičeno, recimo, na neki njivi. Ali je ta kapital, ki se ga nihče ne dotakne, ljudem škodljiv ali koristen? Odgovor je jasen: Ta mrtvi kapital ni niti škodljiv niti koristen. Kedaj pa postane eno ali drugo? Šele tedaj, če si ga prisvoji človek in ga začne izkoriščati. Recimo, prisvoji si ga človek, ki ta denar začne drugim dajati na posodo za visoke, oderuške obresti. Marsikateri bo celo vesel, ko je prejel denar, toda ko je pozneje moral plačevati visoke obresti, se je streznil in je začel zabavljati na kapitalista-oderuha. Ali pa človek s takim kapitalom napravi tovarno, v kateri mu delavci delajo za prenizke plače. Delavci pri tem borno živijo, medtem ko lastnik tovarne, torej posestnik kapitala (kapitalist) živi pri tem prav imenitno. Vendar delavci sčasoma spoznajo, da jim tovarnar premalo plača za delo in oni začno zabavljati na »prokletega kapitalista«. Ravno tako skuša tovarnar blago, ki

tudi načelstvene seje, ki so pripravljale gradivo za plenarne seje. Zveza je po svojem pravovarstvenem odseku nudila naši organizaciji tudi v poedinih primerih potrebno pomoč. To se je zlasti zgodilo v primerih društva »Selbsthilfe der steirischen Lehrer in Rottenmann« ter še v nekaterih drugih pravnih vprašanjih. Zvezino glasilo »Naš Glas« se je z novim letom tako vsebinsko kakor v obsegu preosnovalo, ne da bi se zvišala njegova naročnina. Priporočal bi skupščini, oziroma našim članom, da ga v čim večjem številu naroče.

Naša organizacija stoji na stališču solidarnosti, zato se je pred leti odločila, da pristopi ponovno z vsem svojim članstvom k Zvezi ter da na ta način vidnega poudarka za skupno štrumno organizacijo.

se izdeluje v njegovi fabriki, drugim ljudem prav drago, s čim največjim profitom prodati. Odjemalci sčasoma spoznajo, da tovarnarju blago predrago plačujejo in začno prav tako zabavljati na »oderuškega kapitalista«. Tovarnar kot posestnik »kapitala« je na vsak način koristen toliko, ker je napravil tovarno in s tem dal kruha tolikim in tolikim delavcem, ter omogočil izdelovanje blaga, ki je ljudem potrebno; toda obenem je tudi škodljiv, kolikor delavcem daje premalo plače in odjemalcem svoje fabriško blago predrago zaračunava.

Pri tem razlaganju se takoj vidi, da postane kapital koristen ali škodljiv za širše kroge ljudi šele tedaj, če ga je dobil v svoje roke človek. Ako ta človek s kapitalom ravna tako, da za sebe ne išče pri tem nobenega profita, tedaj nihče ne bo trdil, da je »škodljiv kapitalist«; če pa skuša ta posestnik kapitala zaslužiti na vsakem drugem človeku, ki pride v dotiko z njegovim kapitalom, potem bodo ljudje prej ali slej postali nezadovoljni z njim in bodo radi njegovega ravnanja začeli o njem govoriti kot o »škodljivem kapitalistu«.

Ljudje so začeli zdavnaj spoznavati, da je od ljudi samih, od posestnikov in lastnikov kapitala odvisno, ali je kapital za narod škodljiv ali koristen. Zdavnaj so spoznali, da lastnik kapitala skoraj redno — izjeme so prav redke — ravna s svojim kapitalom tako, da bi od njega imel čim največ koristi. Ako je njegov kapital tovarna, tedaj bo skušal delavcem dajati čim najmanjše plače; onim, od katerih za svojo tovarno kupuje surovine, bo skušal plačati čim najmanjše cene; od onih pa, katerim prodaja svoje tovarniške izdelke, bo skušal doseči čim največjo ceno. Skratka: Delal bo tako, da mu bo njegov »kapital« dajal čim največji dohodek, čim najmanjši profit. Vse to so ljudje že zdavnaj uvideli in so začeli razmišljati, kako tako škodljivost kapitala odstraniti. Vse mogoče se je v tem pogledu že poskušalo, ali najboljši uspeh se je do danes dosegel z združgami.

(Konec prih.)

IVAN ŠKARJA, državni svetnik:

Uradniška judikatura državnega sveta.

Odločbe obče seje drž. sveta z dne 1. junija 1929, br. 21.287.

I. Če oddelek državnega sveta pri izdajanju razsodbe ni vpošteval obvezne odločbe obče seje državnega sveta, kakor to predpisuje

čl. 4. zakona o državnem svetu in upravnih sodiščih, se smatra taka opustitev za bistven nedostatek razsodbe v zmislu t. l. 13., čl. 426. gradjanskega sudskega postopka (kot razlog za obnovo postopanja).

II. Pomožnemu osebj u iz 3. in 4. odstavka čl. 6. zak. o državnem prometnem osebj u se z ozirom na čl. 17., 23., 27., 28. in 42. v zvezi s čl. 5. in 115. nav. zak. ne računa za stopnjo osnovne plače poprejšnja dnevničarska služba, če se tako pomožno osebe postavlja za regulirane uslužbenice po 1. in 2. odstavku člena 1. in 6. cit. zakona, ako je to postavljenje izvršeno po 1. novembru 1923.

III. Postavitev državnega uslužbenca z ukazom ali rešenjem na neko zvanje v nižji skupini od tiste,

v katero je to zvanje z uredbo o razvrščenju uradnikov in ostalih civilnih uslužbencev uvrščeno, ni utemeljena v zakonu, če uslužbenec ne izpolnjuje zakonskih pogojev za skupino, v katero je z navedeno uredbo to zvanje uvrščeno, ker se tudi s tako postavitvijo krši zakon v korist poedinca.

IV. Finančni stražniki, ki prejemajo »dosmrtno podporo« iz čl. 253. carinskega zakona, imajo pravico na draginjske doklade (rešenje ministrskega sveta DR br. 107.201 od 8. oktobra 1924).

Pridobitev državljanstva po določbah mirovni h pogodb.

O pridobitvi našega državljanstva na temelju mirovni h pogodb samih iz vaja razpis ljubljanskega velikega župana, ki je bil nedavno izdan, sledeče:

»Po saintgermainski mirovni pogodbi (slične določbe ima tudi trianonska pogodba) so postale ipso iure t. j. brez posebne prošnje oziroma priznanja, državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev vse tiste osebe, ki so imele domovinstvo na sedanjem ozemlju naše kraljevine že 1. januarja 1910 in so ga neprekinjeno ohranile na tem ozemlju do dne, ko je stopila saintgermainška pogodba v veljavo, to je do dne 16. julija 1920. Važen je torej čas od 1. I. 1910 do 16. VII. 1920.

Po saintgermainski pogodbi so pa razen pravkar navedenih postali ipso iure naši državljani tudi oni državni ljuščenci, ki so na današnjem ozemlju naše kraljevine rojeni in so bili na

tem ozemlju, preden so stopili v državno službo bivše Avstrije, tudi pristojni, pa so si pred zjedinenjem po § 10. domovin. zakona iz l. 1896 pridobili domovinstvo na bivšem avstro-ogrskem ozemlju, ki je pripadlo po mirovni h pogodbah Italiji (samo Italiji). Ti bi bili mogli namreč po čl. 72. saintgermainške pogodbe postati italijanski državljani le tedaj, če bi bili optirali za Italijo (in bi jim bila opcija sprejeta). Ako pa tega niso storili, odnosno jim je bila opcija zavrnjena, so po čl. 74 navedene pogodbe postali naši državljani.

Vendar je priporočati tudi tem, da zaprosijo za državljansko izkaznico po t. 6. § 53. zakona o državljanstvu, ker je ta postopek enostavnejši in bolj zanesljiv nego je ugotavljanje da so si pridobili naše državljanstvo po čl. 74 saintgermainške mirovne pogodbe.

Tovarišem — državnim upokojencem!

Ljubljansko »Društvo upokojenih javnih nameščencev za Slovenijo« razpošilja te dni novim članom društvene izkaznice. Obenem jim pošilja naslednje sporočilo, ki ga v interesu čim jačje in čim prejšnje strnitve vseh upokojencev v enotno združenej priobčujemo v izpisku:

»Naš apel na državne upokojence je našel nad vse razveseljiv odziv; v teku nekaj tednov je pristopilo že nad 600 novih članov, število pa dnevno narašča! Naše glasilo je »Naš Glas«. Priporočamo, da se, če ne gre drugače, naroči večje število upokojencev v enem kraju na 1 številko »Našega Glasa« tako, da bodo vsi člani o našem delu in uspehih takoj obveščeni. Izhaja vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu ter stane četrtletno Din 10.—.

Vsak upokojenec(ka), ki ima v sebi nekaj organizatoričnega talenta, naj skuša pridobiti v svojem kraju nove člane. S tem koristi sebi in skupnosti.

Bližajo se odločilni trenutki in le v močni organizaciji bomo z uspehom povzdignili svoj glas in dosegli upravičene zahteve vseh upokojencev.

Fuzijoniranje vseh društev upokojencev v Sloveniji v eno močno organizacijo je na vidiku, ker se je že več društev izreklo za njo in jo zahteva vsak uvideven upokojenec, ki je član enega ali drugega društva, ki je čital naš poziv.

Ljubljanske člane opozarjamo na popust, ki so ga deležni za malenkostno mesečno članarino 3 Din na podlagi članske izkaznice pri mestnem pogrebem zavodu v Ljubljani zase in

družinske člane (žena in otroci). Popust znaša: v I. razredu 400 Din, v II. razredu 250 Din, v III. razredu 170 Din, v IV. razredu 100 Din. Na nasvete naših članov bo društvo skušalo doseči v Ljubljani, a tudi v drugih krajih različne krajevne ugodnosti.

Društvo razpošilja novim članom že sedaj položnice za članarino 1930, da si prihrani poštino koncem leta.

Ign. Fink:

Iz zgodovine stanu davčnih izvrševalcev.

Zgodovina vsakega stanu je več ali manj zanimiva. Zato se mi zdi umestno, da »Naš Glas« priobči par besedi o postanku in obstanku, žal ne dovolj upoštevanega stanu davčnih izvrševalcev.

Odveč bi bilo poudarjati, da vsaka država potrebuje za svoj obstanek denarnih prispevkov, ki jih v obliki davkov pobira od državljanov. Ti pa, čeprav patrioti in poštenjaki, niso nikoli ne prej ne slej bili vsi točni plačevalci davkov. Če bi države ne uvedle prisilne izterjave in nastavile za to potrebnih ljudi, bi se kmalu zgodilo, da bi prostovoljno nihče več ne plačal svojih obveznosti. Blagajne bi se le prekmalu izpraznile in bi države morale propasti.

Kdaj in kje so bili nastavljeni prvi davčni priganjači in kako so se le ti nazivali, ni mogoče ugotoviti. Najstarejši podatki o tem so brez dvoma v evangeliju, ki se bere 22. pobinkoštno nedeljo. Tam beremo, da so se ljudje uprli cestninarjem, in da je nato Kristus dejal: »Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega.« To je dokaz, da je velika rimska država imela že ob Kristusovem času svoje davčne priganjače, ki jih sveto pismo imenuje cestninarje. Sklepati pa bi se dalo, da so kulturne države imele svoje izvršilne organe že pred Kristusom.

Soditi pa smemo, da so tudi druge države imele takoj, ko so se uredile, svoje davčne izterjevalce. Kako so v posameznih državah opravljali službo, tega z gotovostjo ne vemo. Tudi ne vemo, od kdaj postojе v raznih pokrajinah naše države davčni izvrševalci. Znano je, da v Srbiji vršijo to službo občinski beležniki — ovrhovoditelji. To pa zato, ker so tam občine organizirane v veliko večjem obsegu kakor pri nas.

Nas Slovence, ki smo bili stoletja zaslužnjeni, zanima, kdaj in kako je Avstrija uvedla izvrševalce, ki so se zvali: eksekutorji. Naš narod ne bo nikdar pozabil tlake in desetine, pod katero so trpeli pradedje. Država je bila urejena po grofijah, ki so imele samostojno oblast in so edino le one

Mesečna članarina 3 Din se mora po § 8. pravil poravnati vsaj četrtletno naprej (9 Din). Da pa prihrani društvo stroške večkratnega pošiljanja položnic, v prvi vrsti pa manipulacijske stroške pri poštni hranilnici, priporoča vsaj polletno vplačevanje (18 Din). Kdor pa le zmore, naj poravna naenkrat celoletno članarino (36 Din). Potrebno seveda to ni.

plačevale državni davek, in tako posredno vzdrževale državo. Neposredno pa so bili tlačani tisti, ki so s trudom in delom v potu svojega obraza trpeli za državo. Motil bi se, kdor misli, da grofije niso delale na račun teh trpinov velikanskega dobička. Prevelikemu izkoriščanju so se tlačani upirali, toda grofje so nastavili svoje priganjače, biriče. Ti so skrbeli, da je država zlahka dobila svoje davke. Posledica tega pa je, da preprosto ljudstvo davčne izvrševalce še dandanes nazivlje biriče.

Po odpravi tlake je Avstrija uvedla vojaško izvršbo in pošiljala vojake, da so izterjavali davke. Nekaj časa se je to dobro obneslo. Ker je pa moral davčni dolžnik hraniti vojaško patrolo toliko časa, dokler ni plačal davkov, so jih kmetje uporabljali tudi za poljsko delo. Prišlo je do tega, da davkov sploh ni nihče več plačal, dokler ni imel nujnega dela na polju, ker je računal s tem, da bo imel brezplačne delavce.

Tako je redno plačevanje davkov začelo zaostajati. Država je morala vojaško prisilno izterjavo opustiti in

Schmolli-ova pasta
že 50 let najboljša krema za čevlje

RABINDRANATH TAGORE:

Izgubljeni dragulji.

(Nadaljevanje.)

Bhusanova žena se je imenovala Mani. Mož jo je ljubkoval, ne da bi ga bila morala prositi za to, dobivala je prekrasne svilene sarije, ne da bi ji bilo treba pretakati potoke solz, in ročne zaponke, dasi se ni mogla hvallati pribojevane zmage. Na ta način se je pokvarila njena ženska narava in s to tudi ljubezen do moža. Sprejemala je samo, ne da bi bila s čim vračala. Bhusan je v svoji neumnosti brez zlobe mislil, da je človeku treba le dajati, da se mu vrača. Ampak doživel je baš nasprotno.

V Manijinih očeh ni bil kmalu nič drugega kot avtomat, ki je dobavljal svilene sarije in zaponke za na roke in ki je zmeraj brez napake deloval, ne da bi ji bilo treba pri tem sploh kaj storiti.

Bhusan je bil doma iz Phulbera, toda svojo trgovino je imel tu in zato je tukaj večinoma tudi prebival. Mati mu je umrla, a v njegovi hiši v Phulberu je živelo še mnogo tet in stricev. Iz njihovega kroga je svojo ženo privedel semkaj, da bi jo imel čisto zase. Ampak z ženo je drugače kakor z drugim imetjem: prav tedaj, ko jo hočemo imeti sami zase, jo lahko nepovratno izgubimo.

Bhusanova žena ni mnogo govorila in tudi ni dosti občevala s sosedi.

Da bi bila hranila Brahmane ali dajala miloščino menihom-prosjakom, to ni bila njena navada. Kar je imela, je trdno držala v rokah in skrbno spravljala — samo spomina na dokaze močeve ljubezni ne. Čudno je bilo, da ni izgubila niti malo na svoji mladostni lepoti. Ljudje so bili mnenja, da ne bo izgledala nikdar starejša od šestnajstih let. Mislim, da se lepota obdrži najdlje, če postavimo srce na led.

Ampak delati je znala Mani. Nikoli ni imela več poslov kot je bilo neobhodno potrebno. Bila je mnenja, da je tatvina iz lastnega žepa, ako se plačuje delo, ki ga lahko opravi sama.

Nikdar ni bila bolna niti žalostna, ker se ni nikoli za nikogar brigala, nikdar z ljubeznijo za koga skrbela, temveč je vedno samo delala in varčevala.

Za večino moških je to zadosti, še več kot to, naravnost sreča je to za večji del zakonskih mož. Kajti ljubečo soprogu mož težko pozabi in to postane s časom neprijetno. Šele kadar nas popade revmatizem, se spomnimo, da imamo nekaj takega kot križ. Ljubezen, ki se mu stalno vsiljuje, ki ga neprestano spominja, da ima nekaj takega kakor ženo, vpliva na zakonskega moža nekako slično kot revmatizem. Za ženo je sicer častno, če se docela posveti možu, ampak zanj je to

neugodno — tako vsaj mislim, odkrito povedano.

Saj vas vendar ne utrujam, milostni gospod? Živim namreč sam, žena mi je ostala v svoji domovini in o mnogih važnih socialnih vprašanjih, o katerih razmišljam v prostih urah, ne morem govoriti z mojimi učenci. Tekom pogovora boste spoznali, kako temeljito sem o vsem razmišljal.

Tedaj se je naenkrat zaslišalo iz bližnje goščave rjovenje šakalov. Ko je hrup ponehal in je zagrnil zemljo in vodo še tišji molk, je strmel s svojimi velikimi, žarečimi očmi še nekaj časa v nočno temo, nato je nadaljeval:

»Nenadoma so se pojavile v Bhusanovem zamotanem trgovskem obratu težkoče. Pravega vzroka lajk, kakor sem jaz, seveda ne more razumeti ali pojasniti. Ampak iz nekega vzroka mu je bilo naenkrat težko dobiti kredit. Če bi si bil le na en ali drug način mogel preskrbeti poldrug stotisoč rupij in jih vreči na trg, bi bil njegov kredit obnovljen in ladja bi bila spet splavala. Toda ni mu bilo baš lahko dobiti denarja. Če bi njegovi trgovski znanci izvedeli, da si je moral izposoditi denar, se je bilo bati, da bo s tem njegov kredit še resneje trpel. Tako je počel poizvedovati pri tujcih, kje bi mogel dobiti posojilo. Seveda, v tem primeru bi bil moral ponuditi zadostno varščino.

Najboljša varščina so dragulji, ker potem ni treba podpisovati vseh mo-

gočih kompliciranih listin. To ni samo najhitrejši, marveč tudi najenostavnejši postopek.

Bhusan je torej šel k ženi. A žal ni znal ravnati z njo tako naravnost, kakor drugi možje s svojimi ženami. Njegova ljubezen je bila taka, da je nastopala tiho in oprezno ter boječe zadrževala besede. A kočno mora tudi še tako romantičen ljubimec časih, če je v hudih stiskah, omeniti svoji ljubljenci stvari, kakor so zadolžnice in menice. Besede pa mu niso hotele na dan in zvok ni donel prav, notranji upor je bilo čuti. Nesrečni Bhusan ni bil zmožen reči: Čuj, denar potrebujem, prinesi mi svoje dragulje!

Končno ji je vendar povedal za deva, a tako nežno in previdno, da je vzbudil le njen upor, namesto da bi bil dosegel, da ugodí želji. Ko je videl Manijin strogi obraz in ko ni nič odgovorila, je bil globoko užaljen. Ni pa mogel vrniti ji žalitve. Kajti v njem ni bilo niti sledu grobosti, s katero je moža narava oborožila. Če bi ga bil kdo grajal radi tega, bi bil najbrž odvrnil: Če mi žena iz lastne volje ne zaupa draguljev, nimam pravice, vzeti jih s silo.

Vprašam vas, milostni gospod, ali je dal bog možu jačjo telesno moč zato, da izgublja čas s takimi slabotnimi malenkostmi?

(Dalje prih.)

je uvedla davčne eksekutorje. Ker pa ni bilo gotovo, kako se bo ta način prisilne izterjave obnesel, jih je postavila le pogodbeno proti obojestranski šesttedenski odpovedi. Le razmera malo število letih je zadostovalo za vso Avstrijo. Bili so večina poštenj in marljivi ljudje in na obeh straneh, za državo in ljudstvo, pravični.

Avstrija je imela za te nastavljenice prav malo izdatkov, akoravno jih je primeroma dokaj dobro plačevala. Saj je prejemal že začetnik na mesec 90 K plače, nekaj staniarice, letno in zimsko obleko in četrtletno remuneracijo od 10 do 70 kron, oziroma 20% plače. Poleg tega jim je dala država za izvrševanje vnanje službe na dan po dve kroni za hrano in prav toliko za prenočnino, ter štiri vinarje kilometrine, po dosluženi dobi pa dokaj primerno pokojnino.

Leta 1906. je bilo na bivšem Kranjskem nastavljenih le 35 izvrševalcev, kar je zadoščalo za vso kronovino. Avstrijska vlada seveda ni čutila potrebe, da te pogodbene uslužbenice nastavi pragmatično. Posamezni izvrševalci so sicer večkrat zaprosili za stalno nameščenje, a vselej zaman. Začeli so se po vsej državi organizirati po posameznih pokrajinah in pričeli izdajati na Dunaju tudi lastno glasilo »Eksekutor«. Na pobudo nižjeavstrijske organizacije je bilo leta 1906. ustanovljeno po agilnem članu, dvajsetletnem predsedniku in častnem članu Fr. Rojcu tudi »Društvo davčnih izvrševalcev za Kranjsko« v Ljubljani. Po prevratu se je preosnovalo in prilagodilo novim državnim razmeram.

Vestnik.

Izplačilo razlik upokojencem za mudnikom. Vsem drž. upokojencem (oz. njihovim družinam), ki so na svoji ječasnji uradni poživ pravočasno predložili prijave za izplačilo »razlik«, so bile le te tudi že izplačane — seveda če v izjemnih posameznih slučajih ni bilo pravnih zadržkov. Za one pa, ki so zamudili rok, je fin. ministrstvo že dvakrat na prošnjo tuk. finančne direkcije naknadno otvorilo potreben kredit. Ta naknadni kredit je deloma že potrošen, deloma se razlike še nakazuje iz ostanka. Ker pa posamezni upokojenci iz raznih vzrokov (deloma zaradi nepoučenosti in sl.) tudi doslej še niso vložili prijav, jim tudi ni bilo mogoče nakazati razlik. To še posebno v slučaju, če je naknadni kredit izrpan. Iz poslovnih razlogov namreč ni mogoče za vsak poedini primer zahtevati od finančnega ministrstva otvoritve kredita, temveč se take zakasnele prijave zbirajo in se — čim se jih nabere večje število — skupno predlože v Beograd. Ko nato kredit dospe, se izplačilo takoj izvrši.

Izplačilo zaostalih invalidnin, pokojnin in potnih stroškov. Finančni minister je izvršil razpored zadnjih dveh tranš švedskega posojila in naročil finančnim direkcijam, naj po že prej določenih spiskih izplačajo zaostale invalidnine, dolžne pokojnine in potne stroške uradnikov. Za izplačilo dolgov privatnim osebam bo finančni minister naknadno izdal potrebna navodila.

Amnestija. Justično ministrstvo je pripravilo ukaz o splošnem pomilostjenju, ki bo izdan v znak radosti nad rojstvom tretjega kraljevskega princa. Poročajo, da bo amnestija obsegala predvsem vse politične delikte, storjene pred 6. januarjem. Razglašena bo najbrž o priliki krščenja novorojenega kraljeviča, ki se izvrši, kot poročajo, v nedeljo 11. t. m.

Razpisane službe. Pri okrajnem sodišču v Laškem se sprejme dnevničar-strojepisec. Začetna nagrada 850 Din mesečno. Prošnje do 15. t. m. — Pri okrožnem sodišču v Celju se odda mesto upravitelja jetnišnice in mesto jetniškega paznika. Za obe ti dve službi je rok za vlaganje prošenj 25. t. m. — Razpisana je služba pisarniškega uradnika pri okrož. sodišču v Novem mestu. Rok do 18. t. m. — Pri okrož. sodišču v Mariboru in pri okraj. sodišču v Ptujju se odda po eno mesto pisarniškega urad-

Ta društva so se ves čas borila za stalnost svojih članov, a zaman. Šele po prevratu je Avstrijska republika priznala svojim eksekutorjem stalnost in jim podelila tudi uradniški čin.

Naša država, ki je imela v predvojni Srbiji, kakor že omenjeno, organizirano prisilno izterjavo davkov po občinskih oblastvih, je kmalu uvidela, da so davčni izvrševalci po bivših avstrijskih pokrajinah vsaj neobhodno potrebni. Zato jim je finančni minister Stojanović leta 1921. podelil stalnost in jih imenoval za poduradnike. Prvi cilj »Društva davčnih izvrševalcev za Slovenijo« je bil s tem dosežen. Žal so kmalu potem nastale pri nas prenapete politične in kot posledica neznozne gospodarske razmere, ki so davčnim izvrševalcem zelo škodovali. Zlasti pa je bil ta stan ob prevredbi leta 1923. katastrofalno prizadet, tako, da kvarne posledice tega še do danes niso odpravljene.

Stan davčnih izvrševalcev je danes sicer postavljen spet na trdna tla, vendar pa ni urejen kakor je to omenjena ministrska uredba določila, ker obstojajo tri vrste izvrševalcev, namreč zvaniki, služitelji in dnevničarji. To slabi stanovsko zavednost in kolegialnost ter jemlje marsikomu veselje do naporenega dela, katerega ti nameščenci vrše. Treba bi pa bilo, da bi mogli bodisi po svoji višji teoretični izobrazbi, posebno dobri kvalifikaciji ali dovršenem daljšem službovanju na predovati za uradnike oziroma vsaj v čin definitivnih poduradnikov.

nika. Pogoji: 1. pis. izpit za sodno-pisarniško službo. Rok do 23. t. m.

Razobešanje zastav na državnih poslopih. Že z odločbo ministrskega sveta od 22. junija 1919 je bilo predpisano, da se morajo ob državnih praznikih in drugih svečanih prilikah službenega značaja na državnih in samoupravnih uradih izobešati edino le državne zastave naše kraljevine. — Ker se pa navzlic tej določbi ni postopalo povsod v državi enako, temveč se na nekih poslopih državnih uradov še vedno izobešajo poleg državnih tudi plemenske ali pa še celo zgolj plemenske zastave, je predsednik ministrskega sveta zaprosil vse ministre, naj odrede, da se bodo v bodoče na poslopih vseh državnih in samoupravnih uradov in na zgradbah javnopravnega značaja obvezno izobešale samo državne zastave. — Če v poslopih takih uradov ali ustanov stanujejo tudi drž. uradniki, se tudi na njihovih stanovanjih smejo izobešati samo državne zastave. — Take odredbe je večina ministrstev že izdala.

Zakon o imenih — podpisi. Ker so zavladala nekatera nesporazumljenja v tem oziru, je prosvetna oblast izdala odločbo, da za akte (kar so tudi šolska izpričevala) ne obstoja nikak predpis, po katerem redu slede deli imena. Rojstno (krstno) ime se lahko izpusti ali označi le z začetno črko ali z običajno kratico. Predstavke (vloge, prošnje), naslovljene oblastvom, se morajo podpisovati vselej s polnim imenom (rojstno in rodbinsko ime); pa tudi za te podpise se ne zahteva vrstni red delov imena.

Nov zakon o gledališčih pripravljaja prosvetno ministrstvo. Pri tem bo upoštevalo, kakor zatrjujejo, sklepe nedavnega kongresa državne organizacije gledal. igralcev. Projektirano je osnovanje stalnega pokojninskega sklada, ki bi ga podpirala vlada, tvorili bi ga prispevki igralcev. Po novem zakonu gledal. igralci ne bodo več razvrščeni po uradniškem zakonu v kategorije in skupine, temveč se bodo sprejemali le s pogodbami v službo. Že razvrščeni igralci obdrže že pridobljene pravice. Novi zakon bo gledališčem dal popolno avtonomijo, kar bo le v korist umetnostnemu razvoju gledališke umetnosti.

Nova carinska manipulacijska taksa je uvedena za vse prtljažne pošiljke v prometu med našo državo in Italijo oz. Rumunijo, če jih je treba ocarinjati. Taksa znaša 5 Din od kormada.

„Naš zakon je srečen,“

pravi mlada gospa Mica. „Zmeraj imam časa za svojega moža, tudi ko se pere perilo. Jed je vedno ob času gotova, ker RADION pere perilo sam.“

Varuje perilo!

Davčne znamke. Novi zakon o neposrednih davkih dopušča plačevanje uslužbenkega davka tudi s posebnimi davčnimi znamkami, ker gre pri tej davčni vrsti često za prav majhne zneske in se s plačevanjem v gotovini zelo ovira blagajniško poslovanje pri davčnih upravah. Načrt za te davčne znamke je bil nedavno izdelan in ga je finančno ministrstvo že odobrilo. Izdelala bo znamke državna markarnica v Beogradu. Uporaba davčnih znamk bo obvezna baje od 1. oktobra t. l. dalje in izide še prej poseben pravilnik o postopku in uporabljanju davčnih znamk.

Človeško življenje obstoji iz samih malih priložnosti, ki naj bodo kar najbolj ugodne. — Vsaka poedina bo za Vas lepša, če se ne mučite. — Za pranje vzemite torej SCHICHTOV »RADION«.

Samo predsodek je, če kdo misli, da iz rži ni kave. V tisočih rodbinah uživajo Žiko brez primesi znate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »Žika«, ki je zakonito zavarovano.

Ljubljanski dnevnik o nas.

O priliki priprav za prvo vrtno zabavo Zveze so ljubljanski dnevnik priobčili več člankov, ki naj bi informirali nepoučeno široko javnost o ciljih in razmahu organizacijskega gibanja slovenskih državnih nameščenecv. Tako je priobčil »Slovenski Narod« od 2. julija zanimiv daljši intervju z načelnikom Zveze g. dvor. svetnikom dr. J. Ferjančičem.

Naš načelnik je podal uredniku pojasnila na vprašanje, kako je nastala in se razvila Zveza, kakšen je

njen ustroj, njeni cilji in razmerje do drugih slojev našega naroda, kako je utemeljena potreba pokrajinskih uradniških organizacij, dalje o razmerju letih do vlade in kako je organizirano državno nameščenstvo izven Slovenije.

Pod naslovom »Dom državnih uslužbenecv in stanovanjska akcija v Ljubljani« je priobčilo »Jutro« dne 4. julija članek tajnika Zadruga za preiskrbo uradniških stanovanj, računskega nadsvetnika g. J. Skalarja. Članek prav informativno pojasnjuje vse delovanje nove stanovanjske zadruga in potek akcije za zgradbo »Doma državnih nameščenecv« v Ljubljani.

»Slovenec« od 13. julija je pa priobčil članek »Iz organizacijskega življenja slovenskega državnega uradništva«, v katerem je opisan postanek in razvoj naše Zveze, njeno dosedanje delovanje in cilji za bodočnost.

Taki članki so zelo potrebni, da se po njih široke plasti občinstva pouče o naših težnjah in o delu naših stanovskih in strokovnih organizacij ter na ta način naše težnje postanejo znane vsakomur. V interesu državnih nameščenecv bi bilo, da bi se naši tovariši, ki se udeležujejo na publicističnem polju, češče oglašali v dnevnem časopisu ter tako pomagali objektivno informirati slovensko javnost o težnjah in težavah našega stanu.

Gospodarstvo.

Ljubljanske občinske davščine. Po letošnjem proračunu ljubljanske občine bodo Ljubljanci plačevali naslednje občinske davščine in dajatve:

1. Mestna trošarina. Pobirala se bo po tarifi iz leta 1928 z izjemo, da znaša trošarina na sveže južno sadje

1:50 Din za kg, za rozine 2 Din, za čokolado ter slične izdelke po 3 Din za kg. 2. Uvoznino za uvožene predmete bo pobirala občina po lanskem tarifi. 3. Enako se bo pobirala tudi goštačina in vodarina ter 4. tudi davščina na prenočišča. 5. Stanovanjski davek, to je pristojbina za predelavanje stanovanjskih prostorov v poslovni lokal, se bo pobiral tako, da se bo plačala od vsakega m² taksa po 50 Din. 6. Davek na nezazidane stavbe ne parcele znaša za določene mestne okraje po 2 Din od m². 7. Davek na ponočni obisk javnih lokalov in na igre v njih se bo pobiral v dosedanji višini. 8. Občinske doklade k državnim neposrednim davkom se bodo pobirale v lanskem višini, povečane za

10%. — Skupno znašajo občinske dajatve na državne davke za proračunsko leto 1929 nekaj manj od 5.000.000 Din.

Izseljevanje. Po uradnih statistikah za leta 1921—1928 se je izselilo v tej dobi iz Hrvatske—Slavonije 49.290, iz Dalmacije 19.638, iz Vojvodine 31.963, iz Slovenije 15.037, iz Bosne—Hercegovine 4588, iz Črne gore 1600 in iz Srbije in Makedonije 7591. Absolutno največje število izseljencev kaže Hrvatska, najmanjše pa Srbija. Relativno se je izselilo največ oseb iz Dalmacije. Skupno se je torej v tej dobi izselilo 129.707 oseb, kar znači ogromno izgubo živega narodnega kapitala in najboljših delovnih moči. Tu bi bilo treba najti čim

prej od pomoč, da se izseljevanje prepreči ali vsaj znatno omeji. Agrarna reforma utegne postati važen faktor v tej smeri.

Socijalno zavarovanje. Po statistiki osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je bilo pri vseh okrožnih uradih v državi lani prijavljenih 1.611.663, a odjavljenih skupno 1.541.015 uslužbencev. Povprečno je znašalo število zavarovanih oseb 565.796, kar znači znaten prirastek, približno 50.000 zavarovancev, v primeru z letom 1927.

Prebivalstvo Beograda. Po verodostojni izpovedi je sestavljeno beograjsko prebivalstvo takole: 179.976 pravoslavnih, katolikov 32.054, židov 7443, mu-

slimanov 3201 in protestantov 2993. Vsega prebivalstva je 225.667.

Naš poštni promet z inozemstvom. Po uradni statistiki je bilo l. 1927 iz Jugoslavije v inozemstvo odpravljenih 23,2 milijona poštnih pošilk, od tega 15,7 mil. pošilk v Evropo in 6,8 mil. pošilk v Ameriko. Med evropskimi državami stoji na prvem mestu Avstrija, kamor je bilo poslanih 3,6 milijona pošilk, potem sledita Nemčija in Italija z 2,1 milijona pošilk, dalje Češkoslovaška (1,6), Francija (1,4) in Madžarska (1,3).

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

C. J. HAMANN

Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila, opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih potrebščin. - Predtiskarija modernih ročnih del.

Modna in manufakturna trgovina za moške in ženske

Nudi vse potrebščine za krojače in šivilje, razne vence in cvetlice, opreme za neveste in novorojenčke. — Velika izbira ženskih rut.

ČEŠKUTI & ZAJC
„POD VELBOM“
LJUBLJANA, Stari trg 3.

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in špecerijskega blaga.

Glavni založnik Ciril in Metodovih vžigalic.

Najnižje dnevne cene!

Postrežba točna in solidna.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapestri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Telefonska št. 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvo, zaznambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Hotel TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25

priporoča lepe zračne sobe.

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spomin-
skih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ulica

Modno blago, perilo in potre-
bščine za šivilje in kro-
jače priporoča tvrdka

A. PERSCHE

LJUBLJANA, Pred škofijo 21.

Priporoča se

I. ČERNE

Ljubljana, Dunajska cesta 28

Zaloga pohištva
in tapetništvo.

PARNA PEKARNA

JEAN SCHREY NASL.

JAKOB KAVČIČ

VEČKRAT NA DAN SVEŽE, PRIZNANO
NAJBOLJŠE, VSAKOVRSNO PECIVO

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Špecerija

Solidna postrežba, zmerne cene.

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Velika izbira češkega in angleškega sukna.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje

urejena in izvršuje vsa tiskarniška dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige; enobarvne tiskane brošure in knjige; malih in tudi največjih nakladah; časopise, revije, plakate, letake, obzornice.

ZAHTEVAJTE CENIKE!

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov. Vizitke, pisemski in poslovni papir. — Lastna tvornica šolskih zvezkov. — Šolski zvezki za osnovne, meščanske in srednje šole, risanke, dnevniki in beležnice. Zvezki za okroglo pisavo št. 1, 2 in 3.

UČITELJSKA KNJIGARNA

prodaja znanstvene, strokovne, leposlovne, pripovedne in mladinske knjige; dalje knjige za osnovne, meščanske, srednje in obrtne šole; zaloga vsakovrstnega papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin in učil; umetne in pokrajinske razglednice v veliki izbiri.

Telefon št. 2312. Račun poštne hranilnice št. 10.761.